

TORBA KANUN İLE 4/A (SSK) BENDİ KAPSAMINDA PRİM ÖDEMEKSİZİN GEÇİRİLEN HANGİ SÜRELER BORÇLANILABİLİR

Süleyman TUNÇAY*

I-GENEL AÇIKLAMALAR:

5510 sayılı “Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu” ile kısa ve uzun vadeli sigorta kollarının uygulanması bakımından sigortalılık statüleri yeniden belirlenmiştir. Buna göre 01/10/2008 tarihi itibarıyla ilk defa hizmet akdine tabi olarak çalışanlar için sigortalılık statüsü 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, kendi nam ve hesabına bağımsız olarak çalışanlar için 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, (a) ve (b) bendi kapsamı dışında kamu idarelerinde çalışanlar için 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalılık olarak kabul edilmiştir.

5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce ilgili sosyal güvenlik kanunlarına (506,1479,5434,2925,2926 sayılı Kanunlar) tabi olarak çalışanların sigortalılık süreleri ise 5510 sayılı Kanunda karşılık gelen sigortalılık statülerine göre sigortalılık hizmeti olarak kabul edilmişlerdir. Yani hizmet akdine tabi olarak çalışanların sigortalılık hak ve yükümlülüklerini düzenleyen 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre sigortalı sayılanların burada geçen hizmet süreleri 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, kendi nam ve hesabına bağımsız olarak çalışanların sigortalılık hak ve yükümlülüklerini düzenleyen 1479 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılanların buralarda geçen hizmet süreleri 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, kamu idarelerinde çalışanların sosyal güvenliklerini düzenleyen 5434 sayılı Kanuna tabi olanların buralarda geçen hizmet süreleri 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçmiş sigortalılık süreleri olarak kabul edilmiştir.

* Sosyal Güvenlik Kurumu Başmüfettişi

5510 sayılı Kanunda sigortalılara ücretsiz doğum izni, analık izni, avukatlık staj süresi, askerlik gibi bazı süreler için borçlanma hakkı verilmiştir. Bu uygulama sosyal güvenlik sistemimizde hizmet borçlanmaları olara ifade edilmektedir. Hizmet borçlanması primi ödenmeyen sürelerin sonradan borçlanılarak sigortalılık hizmeti olarak sayılmasına imkan veren bir uygulamadır. Hizmet borçlanmaları sonradan yapılan bir işlem olması nedeniyle kısa vadeli sigorta kollarından ziyade uzun vadeli sigorta kollarından sağlanan hak ve menfaatlardan yararlanabilmek için büyük bir öneme sahiptir. Hizmet borçlanmalarının uzun vadeli sigorta kolları arasında yer alan malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından sigortalı veya hak sahiplerine tahsis yapılıp yapılmayacağını tespitinde dikkate alınan sigortalılık süresi, prim ödeme gün sayısı gibi faktörlerin belirlenmesinde etkisi büyüktür.

Kamuoyunda Torba Kanun olarak ifade edilen ve TBMM Genel Kurulunda 13/02/2011 tarihinde kabul edilen 6111 sayılı “**Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Ve Diğer Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**” Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanarak 25 Şubat 2011 tarih ve 27857 Mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Torba Kanunda kamu idarelerinin vadesi geçmiş olduğu halde ödenmemiş olan alacaklarının tahsilatını hızlandırılmasını sağlamak amacıyla söz konusu alacakların yeniden yapılandırılmasına ilişkin düzenlemelerin yanında 5510 sayılı Kanun gibi bazı kanunlarda da değişiklik ve yeni düzenlemelere gidilmiştir. 5510 sayılı Kanun kapsamında yapılan değişiklik ve yeni düzenlemeler arasında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında (ssk) sigortalılık süresi olarak kabul edilecek prim ödenmeksizin geçirilen bazı sürelerin borçlanılmasına yönelik düzenlemelerde yer almaktadır.

II-BORÇLANMA HAKKI VERİLENLER:

1-Kısmi Süreli Çalışanların Eksik Sürelerini Borçlanmaları:

Bir kimsenin 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılabilmesi için işveren, işveren vekili

ya da alt işveren tarafından işe alınarak **hizmet akdine tabi olarak** çalıştırılması gerekmektedir. 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre hizmet akdine tabi olarak çalışanların sigortalılıkları, çalışmaya başladıkları tarih itibariyle başlar ve hizmet akdinin sona erdiği tarih itibariyle de sona erer. 5510 sayılı Kanununda işverenlerin sigortalılığın başlangıcını **“Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi”**, sigortalılığın sona ermesini ise **“Sigortalı İşten Ayrılış Bildirgesi”** ile Kuruma¹ bildirmesi zorunlu tutulmuştur.

5510 sayılı Kanun gereğince primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalının, bir ay için prime esas tutulan kazancının otuzda biri olduğu, günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bazı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancının, o ay için prime esas tutulan kazancının ücret aldığı gün sayısına bölünerek hesaplanacağı, sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayılarının, aynı zamanda prim ödeme gün sayılarını göstereceği ifade edilmiştir. Bir işyerinde sigortalılığın başladığı tarih ile sona erdiği tarih arasında tam çalışma yapılabileceği gibi çalışılan işin koşulları bakımından esnek bir çalışma modeli olan kısmi süreli çalışma da yapılabilir. Sigortalının bu süre zarfından tam çalışma yapması halinde prim ödeme gün sayısı ayın kaç gün olduğuna bakılmaksızın her ay için prim ödeme gün sayısı 30 gün olarak kabul edilecektir.

4857 sayılı **“İş Kanununda”** işçinin normal haftalık çalışma süresinin, tam süreli iş sözleşmesiyle çalışan emsal işçiye göre önemli ölçüde daha az belirlenmesi durumunda yapılan çalışmanın kısmi süreli olduğu ifade edilmiştir. Bilindiği gibi 4857 sayılı İş Kanununun 63 üncü maddesinde, genel bakımdan çalışma süresinin haftada en çok kırk beş saat olduğu, aksi kararlaştırılmamışsa bu sürenin, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanacağı, tarafların anlaşması halinde haftalık normal çalışma süresinin, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde on bir saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabileceği, bu durumda, iki aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresinin, normal haftalık çalışma süresini aşmayacağı, denkleştirme süresinin top-

¹ Bu yazıda geçen (Kurum) ibaresi (Sosyal Güvenlik Kurumu’nu) ifade eder.

lu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar artırılabilceği hükmüyle de; haftalık çalışma süresinin 45 saat olduğu, buradan günlük çalışma süresinin ise 7,5 saat olarak hesaplanması gerektiği açıktır. Buradan hareketle günlük çalışma süresinin 7,5 saat olarak kabul edilmesi ve aylık toplam çalışılan saat sayısının 7,5'a bölünmesi suretiyle prim ödeme gün sayısının hesaplanması gerekmektedir. Bu durumda kısmi süreli çalışma; haftanın belli günleri veya günün belli saatleri şeklinde olabilir. Kısmi süreli çalışan bir sigortalının o ay için Kuruma bildirilecek prim ödeme gün sayısı çalışma süresine göre 30 günün altında olacaktır.

5510 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde 5754 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile ay içerisinde 30 günden az çalışan veya Kanunun 80 inci maddesi uyarınca prim ödeme gün sayısı, ay içindeki toplam çalışma saatinin 4857 sayılı Kanuna göre belirlenen günlük normal çalışma saatine bölünmesi suretiyle hesaplanan sigortalıların 30 günden eksik sürelerini isteğe bağlı sigortaya prim ödeyerek tamamlamaları imkanı verilmişti. İsteğe bağlı prim ödenmek suretiyle eklenen bu süreler, 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilmekteydi.

6111 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi ile 5510 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (i) bendi ile 4857 sayılı İş Kanununa göre kısmi süreli iş sözleşmesiyle çalışan sigortalıların, kısmi süreli çalıştıkları aylara ait eksik sürelerini borçlanarak prim ödeme gün sayılarını 30 güne tamamlamalarına imkan verilmiştir. 30 günden eksik sürelerin borçlanılabilmesi için sigortalı veya hak sahiplerinin yazılı olarak talepte bulunmaları ve talep tarihinde 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazancın alt ve üst sınırı arasında olmak üzere, kendilerince belirlenecek günlük kazancın % 32'si üzerinden hesaplanacak primlerini borcun tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödemeleri şarttır. 30 günden eksik sürelerle ilişkin borçlanılacak sürelerle ait genel sağlık sigortası primlerinin daha önceden ödenmiş olması halinde, genel sağlık sigortası primi ödenmiş sürelerle ilişkin borçlanma tutarı % 32 olarak değil % 20 oranı üzerinden hesaplanarak tahakkuk ettirilecektir. 6111 sayılı Kanun ile yapılan düzenleme ile eksik sürelerle ilişkin yapılan borçlanmalar 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (b) bendi kapsamında değil (a)

bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilecektir. 6111 sayılı Kanunla yapılan düzenleme 25/02/2011 tarihinde yürürlüğe girdiğinden bu tarihten sonraki 30 günden eksik sürelerin borçlanılarak sigortalılıktan sayılması için söz konusu olabilecektir.

Örneğin bir işyerinde kısmi istihdam sözleşmesi ile çalışan ve adına 2011/Mart,Nisan,Mayıs ve Haziran aylarında 15 gün sigortalılık hizmeti bildirilen sigortalının kısmi çalışılan sürelerle ait eksik sürelerini 25.08.2011 tarihinde Kurama müracaat ederek borçlanmak istediğini kabul edelim. Bu durumda borçlanma başvurusunda bulunan sigortalının borçlanma tutarı aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Yıl ve Ay	Bildirilen Gün Sayısı	Borçlanılacak Gün Sayısı	Belirlenen Günlük Kazanç	Borçlanma Tutarı (15x30x%32)
2011/Mart	15	15	30,00 TL	144,00 TL
2011/Nisan	15	15	30,00 TL	144,00 TL
2011/Mayıs	15	15	30,00 TL	144,00 TL
2011/Haziran	15	15	30,00 TL	144,00 TL

2- Uzman ve Usta Öğreticilerin Eksik Sürelerini Borçlanmaları:

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi gereğince Milli Eğitim Bakanlığına bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ek ders ücreti karşılığında ilgili mevzuatı çerçevesinde uzman ve usta öğretici olarak çalıştırılanlar, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olarak sayılmışlardır. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ek ders ücreti karşılığında ilgili mevzuatı çerçevesinde uzman ve usta öğretici olarak çalıştırılanların prim ödeme gün sayısı 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi gereğince 30 günü aşmamak kaydıyla, bir takvim ayı içerisinde hak kazandıkları brüt ek ders ücreti toplam tutarının, prime esas günlük kazanç alt sınırına bölünmesi sonucu bulunur. Bu şekilde yapılacak hesaplamalarda tam sayıdan sonraki kısımlar dikkate alınmaz. Bu durumda bir takvim ayı içindeki prim ödeme gün sayısı (Brüt Aylık Kazanç / Prime Esas Asgari Günlük Kazanç = Prim Ödeme Gün Sayısı) formülü ile hesaplanacaktır.

6111 sayılı Kanunun 52 nci maddesi ile 5510 sayılı Kanuna geçici 31 inci madde eklenmiştir. 5510 sayılı Kanuna eklenen geçici 31 inci madde 25/02/2011 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş olduğundan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ek ders ücreti karşılığında ilgili mevzuatı çerçevesinde uzman ve usta öğretici olarak çalıştırılanların, bu durumlarının milli eğitim il veya ilçe müdürlüklerince belgelendirmeleri kaydıyla, 25/02/2011 tarihinden önceki bu çalışmalarından dolayı ay içinde 30 günden eksik kalan sürelerinin borçlanılarak prim ödeme gün sayılarının bir takvim ayı içinde 30 güne tamamlanmasına imkan verilmiştir. Borçlanılan bu süreler 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilecektir. 30 günden eksik sürelerin borçlanılabilmesi için sigortalı veya hak sahiplerinin yazılı olarak talepte bulunmaları ve talep tarihinde 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazancın alt ve üst sınırı arasında olmak üzere, kendilerince belirlenecek günlük kazancın % 32'si üzerinden hesaplanacak primlerini borcun tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödemeleri şarttır.

Örneğin Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir anaokulunda usta öğretici olarak çalışan ve 01/10/2006-31/03/2007 tarihleri arasında 30 günden eksik sürelerini borçlanmak için 25/04/2011 tarihinde Kuruma müracaat eden sigortalının borçlanma tutarı aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Yıl ve Ay	Bildirilen Gün Sayısı	Borçlanılacak Gün Sayısı	Belirlenen Günlük Kazanç	Borçlanma Tutarı
2006/Ekim	10	20	26,55 TL	169,92 TL
2006/Kasım	15	15	26,55 TL	127,44 TL
2006/Aralık	20	10	26,55 TL	84,96 TL
2007/Ocak	15	15	26,55 TL	127,44 TL
2007/Şubat	10	20	26,55 TL	169,92 TL
2007/Mart	12	18	26,55 TL	152,93 TL

3- Gözaltı veya Tutuklulukta Geçen Sürelerin Borçlanılması:

6111 sayılı Kanunun 52 nci maddesi ile 5510 sayılı Kanuna geçici 36 ncı madde eklenmiştir. 5510 sayılı Kanuna eklenen geçici 36 ncı maddeyle

13/5/1971 tarihli ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu uyarınca kurulan sıkıyönetim mahkemelerinin görev alanına giren suçlar nedeniyle yakalanan veya tutuklanandan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yönetime el koyduğu 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren haklarında kovuşturmayaya yer olmadığına veya beraatlarına karar verilenlerin, gözaltında veya tutuklulukta geçen sürelerinin borçlanılarak sigortalılıktan sayılmasına olanak verilmiştir. Borçlanılan bu süreler 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilecektir. Ancak, sigortalılık başlangıç tarihinden önceki borçlanılan süreler sigortalılık başlangıç tarihini geriye götürmez. Gözaltı veya tutuklulukta geçen sürelerin borçlanılabilmesi için borçlanma yapacak kimselerin ya da hak sahiplerinin bu durumlarını belgelemeleri, 25/08/2011 tarihine kadar Kuruma müracaat ederek talepte bulunmaları ve talep tarihinde 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının % 32'si üzerinden hesaplanacak primlerinin Kuruma ödenmesi gerekir. Bu durumda hesaplanacak borç tutarı (Günlük kazancın alt sınırı x Borçlanılacak gün sayısı x % 32) formülü ile hesaplanacaktır. Bu şekilde hesaplanan primler gözaltı veya tutukluluklarından dolayı dava açıp tazminat alanlar için borcun tebliğ tarihinden itibaren altı ay içinde kendilerince veya hak sahiplerince, tazminat almamış olanlar için ise Hazine tarafından ödenir.

5510 sayılı Kanunun geçici 36 ncı maddesi gereğince gözaltı ya da tutuklulukta geçen süreleri borçlanmak isteyenler, Kuruma borçlanma başvuru belgesi ile müracaatları sırasında Kara Kuvvetleri Adli Müşavirliğinden temin edecekleri sıkıyönetim mahkemesi kararlarına ekleyeceklerdir. Kuruma sadece borçlanma başvuru belgesi ile müracaat edilmesi halinde söz konusu belgeler Kara Kuvvetleri Adli Müşavirliğinden Kurumca temin edilecektir.

Yapılan başvurunun şekline göre Kara Kuvvetleri Adli Müşavirliği tarafından sigortalı beraat etmişse mahkeme kararı, takipsizlik verilmişse savcılık kararı, mahkeme veya savcılık kararında cezaevine giriş ve çıkış tarihleri, yoksa diğer yazışma evrakları, dosyasında bulunması halinde tazminat alınıp alınmadığına ilişkin yazı ve belgelerin onaylı bir suretinin sigortalının 1402 sayılı Kanun kapsamına girip girmediğini belirten bir üst yazı ile gönderilmesi gerekmektedir.

5510 sayılı Kanunun geçici 36 ncı maddesine göre borçlanmalarda, gözültü ya da tutuklulukta geçen sürelerden önce sigortalı olma şartı aranmamaktadır. Yani borçlanma yapılacak olan süreden önce sigortalılık başlangıcı olmasa bile borçlanılan süre 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilecektir. Borçlanılacak süre sigortalılık başlangıcından önceki bir süreye ait olsa bile sigortalılık başlangıç süresini geriye götürmeyecek sadece prim ödeme gün sayısı olarak dikkate alınacaktır.

Kendi sigortalılıklarından dolayı 25/02/2011 tarihine kadar sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir veya aylık bağlanmış olanlar ile 1402 sayılı Kanuna göre gözültü ya da tutuklulukta geçen süreleri herhangi bir şekilde sigortalılık hizmeti olarak değerlendirmiş olanlar, 5510 sayılı Kanunun geçici 36 ncı maddesi uyarınca borçlanma imkanından yararlanamayacaklardır. Sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir veya aylık bağlanmamış ya da toptan ödeme yapılmak suretiyle geçmişe yönelik sigortalılık hizmetleri tasfiye edilmiş olması nedeniyle 1402 sayılı Kanun kapsamında gözültü ya da tutuklulukta geçen sürelerini 5510 sayılı Kanunun geçici 36 ncı maddesi gereğince borçlanmak suretiyle gelir veya aylığa hak kazanacak olanlara, geçmişe yönelik aylık veya fark ödenmeyecektir.

Örneğin 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu gereğince 01/05/1979-20/06/1979 tarihleri arasında tutuklanan ve hakkında yapılan kovuşturma sonucu beraatına karar verilen şahsın 15/06/2011 tarihinde Kuruma müracaat ederek tutuklulukta geçen süreyi 5510 sayılı Kanunun geçici 36 ncı maddesi gereğince borçlanmak istediğini ve beraat nedeniyle tazminat almadığını varsayalım. Bu durumda borçlanma tutarı aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Yıl ve Ay	Bildirilen Gün Sayısı	Borçlanılacak Günw Sayısı	Günlük Asgari Kazanç	Borçlanma Tutarı
1979/Mayıs	0	30	26,55 TL	254,88 TL
1979/Haziran	0	20	26,55 TL	169,92 TL

III-SONUÇ:

Hizmet akdine tabi olarak bir veya birden fazla işveren tarafından işe alınarak çalıştırılanlar, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olarak kabul edilmişlerdir. 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmenden önce 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanuna tabi olarak çalışanların bu kanuna tabi olarak geçen sigortalılık süreleri de 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında geçmiş sigortalılık süresi olarak kabul edilmiştir. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre hizmet akdine tabi olarak çalışanların sigortalılıkları, çalışmaya başladıkları tarih itibariyle başlar ve hizmet akdinin sona erdiği tarih itibariyle de sona erer. 5510 sayılı Kanununda işverenlerin sigortalılığın başlangıcını **“Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi”**, sigortalılığın sona ermesini ise **“Sigortalı İşten Ayrılış Bildirgesi”** ile Kuruma bildirmesi zorunlu tutulmuştur.

5510 sayılı Kanunla sigortalı ve/veya hak sahiplerine sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası kapsamında bazı sosyal güvenlik yardımları yapılması öngörülmüştür. Sosyal sigortalar kapsamında yapılacak sosyal güvenlik yardımları oluşan risklerin niteliğine göre kısa vadeli ve uzun vadeli sigorta kolları olmak üzere oluşturulan sigortacılık fonlarından finanse edilmektedir. Uzun vadeli sigorta kollarından sağlanacak olan sosyal güvenlik yardımları sigortalı veya hak sahiplerine tahsise bağlı bir ödeme çeşidi olan aylık ödemeleridir. Bu sigorta kollarından sigortalı veya hak sahiplerine sağlanacak olan aylık ödemelerine hak kazanılıp kazanılmadığının tespitinde bu ödemenin hangi sigortalılık statüsüne bağlı olarak yapılacağına göre farklı sigortalılık süresi, prim ödeme gün sayısı ve yaş gibi bazı faktörlere bakılmaktadır. Uzun vadeli sigorta kollarından aylığa hak kazanılması bakımından sigortalılık süresi malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına bağlı olarak ilk defa çalışmaya başlanılan tarih ile tahsis yapılması için yazılı istekte bulunulan tarih, ölen sigortalılar için de ölüm tarihi arasında geçen süreyi ifade etmektedir. Sigortalılık süresinin tamamen çalışılarak, ya da prim ödenerek geçirilmiş olması zorunlu olmayıp, bu sürenin başlangıcı ile sonu arasında aralıklı ya da birden fazla sigortalılık statüsüne tabi olarak çalışılması da söz konusu olabilir. Aylığa hak kazanılması bakımından prim ödeme gün sayısı malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak geçen süreler için gün sayısını ifade etmektedir.

Uzun vadeli sigorta kolları arasında yer alan malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından sigortalı veya hak sahiplerine tahsis yapılabilmesi için dik-kate alınan sigortalılık süresi, prim ödeme gün sayısını yükseltip yaş faktörünü azaltarak daha erken emekliliğe hak kazanılması bakımından hizmet borçlanmalarının büyük bir öneme sahip olduğu açıktır. Hizmet borçlanması primi ödenmeyen sürelerin sonradan borçlanılarak sigortalılık hizmeti olarak sayılmasına imkan veren bir uygulamadır.

5510 sayılı Kanunun 41 inci maddesi ile aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak değerlendirilecek geriye dönük bazı sürelerin sigortalı veya hak sahipleri tarafından Kuruma müracaat ederek borçlanılmasına imkan verilmiş olmakla birlikte 25 Şubat 2011 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı Kanunla aynı sigortalılık statüsüne ilişkin bazı sürelerinde borçlanma kapsamına alınmasına yönelik bazı düzenlemelere daha gidilmiştir. Yapılan düzenlemeler ile kısmi istihdam, puantaj kayıtları, ev hizmetlerinde otuz günden az çalışma gibi 4857 sayılı İş Kanununa göre kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışanların kısmi süreli çalıştıkları aylara ilişkin eksik kalan sürelerini, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ek ders ücreti karşılığında ilgili mevzuatı çerçevesinde uzman ve usta öğretici olarak çalıştırılanların, 25/02/2011 tarihinden önceki bu çalışmalarından dolayı ay içinde 30 günden eksik kalan sürelerini hizmet borçlanması yaparak 30 güne tamamlamaları ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu uyarınca kurulan sıkıyönetim mahkemelerinin görev alanına giren suçlar nedeniyle yakalanan veya tutuklananlardan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yönetime el koyduğu 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren haklarında kovuşturmayaya yer olmadığına veya beraatlarına karar verilenlerin, gözaltında veya tutuklulukta geçen sürelerinin borçlanılarak sigortalılıktan sayılmasına olanak verilmiştir. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak değerlendirilmesi bakımından prim ödenmeksizin geçirilmiş bazı sürelerin borçlanılarak hizmetten sayılmasına ilişkin 6111 sayılı Kanunla yapılan bu düzenlemelerin dışında sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesi arasında hizmet satın alma diğer bir ifadeyle sigortalılık süresi boyunca kamuoyunda bilinenin aksine boşluk olan sürelerin borçlanı-

arak primlerinin ödenmesi suretiyle sigortalılık hizmetinden sayılmasına ilişkin bir durum söz konusu değildir. Kaldı ki sigortalılık süresi boyunca geçirilen bu boşluklar sigortalı olarak çalıştığı halde kazanç ve günlerinin işverenleri tarafından Kuruma eksik beyan edilmesinden ileri geliyor ise Kuruma başvurarak yapılacak denetim ve kontroller sonucu tespit ettirmeleri, Kurumca tespit edilememesi halinde ise hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde iş mahkemesine başvurarak alacakları ilam ile ispatlamaları gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (05.03.2009). **2009/37 sayılı Genelge**

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (05.04.2011). **2011/36 sayılı Genelge**

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (28.09.2010). **5510 Sayılı Kanun Gereğince Sigortalı Sayılanlar, Sayılmayanlar, Sigortalılığın Başlangıcı, Kuruma Bildirilmesi Ve Sona Ermesi Hakkında Tebliğ** Ankara: Resmi Gazete (27011 Sayılı).

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (12.05.2010). **Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği** Ankara: Resmi Gazete (27579 Sayılı).

T.C.Yasalar (16.06.2006). **5510 sayılı “Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu”** Ankara: Resmi Gazete (26200 sayılı).

T.C.Yasalar (10.06.2003). **4857 sayılı “İş Kanunu”** Ankara: Resmi Gazete (25134 sayılı).

T.C.Yasalar (25.02.2011). **6111 sayılı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Ve Diğer Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”** Ankara: Resmi Gazete (27857 Mükerrer sayılı).

